

PRIMLJENO: 31. 01 2022.			
Org. jed.	broj	datum	vrsta
02-1	87-1	1/2022	-

UNIVERZITET U SARAJEVU
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA
Sarajevo, 22.01.2022. godine

Komisija za pripremanje prijedloga za izbor akademskog osoblja
po raspisanom konkursu za naučnu oblast „Pravne nauke“

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA UNIVERZITETA U SARAJEVU: VIJEĆU FAKULTETA

Predmet: Izvještaj Komisije s prijedlogom za izbor akademskog osoblja u nastavno-naučno zvanje vanredni profesor na naučnu oblast „Pravne nauke“

Podaci o konkursu i imenovanju Komisije

a) Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu na osnovu usvojenog Dinamičkog plana potreba za raspisivanje konkursa za izbor u ak. 2021./2022. godini (br. 02-1-989-2/21 od 06.07.2021. godine), Odluke Vijeća Fakulteta (br. 02-1-1437-1/21 od 19.11.2021. godine) i pribavljene Saglasnosti Senata Univerziteta u Sarajevu (br. 01-20-39/21 od 24.11.2021. godine), u skladu s čl. 103. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo „Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 33/17, 35/20, 40/20 i 39/21 (dalje: ZVO), raspisao je konkurs za izbor jednog izvršioca u zvanje vanrednog profesora na naučnu oblast „Pravne nauke“, u radni odnos na puno radno vrijeme. Konkurs je objavljen dana 06.12.2021. godine u dnevnim novinama „Dnevni avaz“, na web stranici Fakulteta političkih nauka i na web stranici Univerziteta u Sarajevu.

b) U ostavljenom roku za podnošenje prijave na raspisani konkurs za izbor akademskog osoblja za nastavno-naučno zvanje vanredni profesor na naučnoj oblasti „Pravne nauke“ u predviđenom roku prijavila se jedna (1) kandidatkinja: doc. dr. Borjana Miković.

Odlukom Vijeća Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu (br. 02-1-45-2/22 od 11.01.2022. godine) imenovana je Komisija za pripremanje prijedloga za izbor akademskog osoblja (dalje: Komisija) po raspisanom konkursu na oblast „Pravne nauke“. Komisija je imenovana u sljedećem sastavu:

1. **Prof. dr. Suzana Bubić** (profesorica emerita, redovna profesorica u penziji Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, na predmetima naučne oblasti Porodično pravo)

2. **Prof. dr. Džamna Vranić** (vanredna profesorica na oblasti Porodičnog prava na Univerzitetu u Sarajevu, Pravni fakultet)

3. **Prof. dr. Sanela Bašić** (vanredna profesorica na oblasti Socijalnog rada na Univerzitetu u Sarajevu, Fakultet političkih nauka).

c) Na osnovu odluke o imenovanju Komisije za izbor nastavnika, obaveza Komisije je da Izvještaj s prijedlogom za izbor u zvanje dostavi Vijeću putem protokola Fakulteta, u skladu sa ZVO, Statutom, tekstom raspisanog konkursa i tekstom Odluke.

Nakon što je razmotrila prijavu i priloženu dokumentaciju prijavljene kandidatkinje Komisija podnosi sljedeći:

I Z V J E Š T A J

s prijedlogom za izbor akademskog osoblja u nastavno-naučno zvanje vanredni profesor za naučnu oblast „Pravne nauke“

Prijava kandidatkinje

Doc. dr. Borjana Miković konkurisala je za izbor u zvanje vanredne profesorice. Uz prijavu je dostavila sljedeću dokumentaciju:

- a) Biografiju (CV) i spisak objavljenih naučnih radova, projekata i učešća na međunarodnim i domaćim naučnim konferencijama;
- b) Listu objavljenih knjiga, naučnih radova kao i same knjige i radove;
- c) Ovjerenu kopiju diplome o stečenom naučnom stepenu doktora pravnih nauka;
- d) Dokaz o uspješno obavljenom mentorstvu na drugom ciklusu studija;
- e) Dokaz o dodatno objavljenim radovima;
- f) Dokaz o originalnom naučnom uspjehu/projektu.

Prijava dr. Borjane Miković je **blagovremena i potpuna**, što je potvrdila i Služba za pravne, kadrovske i pomoćno-tehničke poslove Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu (03-1-

17-67-2/21 od 24.12.2021. godine). Komisija je, u skladu sa zakonskim i statutarnim odredbama, vrednovala ispunjenost uvjeta za izbor u zvanje vanredne profesorice na naučnu oblast „Pravne nauke“. Uvjeti za izbor nastavnika u zvanje vanredni profesor, normirani u čl. 96. st. 1. tač. e) ZVO i čl. 194. st. 1. tač. e) Statuta Univerziteta u Sarajevu, su:

- a) proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta;
- b) najmanje pet naučnih radova iz oblasti za koju se bira, objavljenih u priznatim publikacijama koje se nalaze u relevantnim naučnim bazama podataka;
- c) objavljena knjiga;
- d) originalni stručni uspjeh kao što je projekat, patent ili originalni metod;
- e) uspješno mentorstvo najmanje jednog kandidata za stepen drugog ciklusa studija odnosno integriranog studija.

Prema odredbama čl. 115. st. 4. ZVO i čl. 193. st. 4. Statuta Univerziteta u Sarajevu, član akademskog osoblja u zvanju docenta i vanrednog profesora može biti izabran u više zvanje i prije perioda na koji je biran ako ispuni uslove za izbor u više akademsko zvanje i ako je proveo u nastavi najmanje tri godine nakon posljednjeg izbora te ako je od propisanih radova za izbor u više zvanje za vanrednog profesora dodatno objavio najmanje tri naučna rada u citiranim bazama podataka.

Doc. dr. Borjana Miković u zvanje docentice izabrana je na oblast „Pravnih nauka“ 29.11.2017. godine, te je u tom zvanju provela četiri godine (potvrda br. 01-3-1697-1/21 od 13.12.2021. godine).

Prema odredbama čl. 102. st. 2. ZVO objavljeni radovi, knjige i rezultati vlastitih istraživanja u primjeni, projekti i mentorstva su vrednovani samo ukoliko su **nastali u vremenu od posljednjeg izbora u zvanje**, odnosno u konkretnom slučaju od izbora u zvanje docentice.

1. Osnovni biografski podaci

Doc. dr. Borjana Miković rođena je 13. aprila 1984. godine u Sarajevu, gdje je završila Osnovnu školu i Opću realnu gimnaziju Katolički školski centar „Sv. Josip“. Diplomirala je na Pravnom fakultetu i Fakultetu političkih nauka (Odsjek za socijalni rad) Univerziteta u Sarajevu, magistrirala na Pravnom Fakultetu Univerziteta u Sarajevu, a doktorirala na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru.

Prvi radni odnos, u junu 2008. godine, zasnovala je kao pripravnica u Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo – Odjel za opći kriminalitet.

U zvanje asistentice na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu izabrana je 20.10.2008. godine na predmetima: *Porodično pravo* i *Socijalno pravna zaštita*, a radni odnos na neodređeno vrijeme zasnovala je 01.12.2008. godine. U zvanje više asistentice na navedenim predmetima izabrana je 22.02.2013. godine. Izvodila je vježbe na sljedećim nastavnim disciplinama: *Odabrani instituti porodičnog prava*, *Osnove upravnog prava* i *Medijacija u socijalnom radu*.

Stechene diplome, stručna/naučna zvanja

Doc. dr. Borjana Miković diplomirala je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu u oktobru 2007. godine (prosjek ocjena 9.03) i stekla zvanje diplomirane pravnice. Tokom studija završila je više pravnih klinika, a na trećoj i četvrtoj godini studija bila je stipendistica Fondacije Konrad Adenauer (u trajanju od tri semestra, ak. 2005./2006. i 2006./2007. godina).

Uporedo sa studijem prava, na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu studirala je na Odsjeku za socijalni rad i diplomirala u aprilu 2008. godine (prosječna ocjena 9.35).

Magistarski rad pod naslovom: *Zaštita djeteta od nasilja u porodici* odbranila je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu 11. maja 2012. godine, čime je stekla naučno zvanje magistra pravnih nauka.

Naučni stepen doktora pravnih nauka stekla je uspješnom odbranom doktorske disertacije pod naslovom: *Starateljstvo nad osobama kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost*, 20. aprila 2017. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru.

2. Naučno – istraživački, stručni i profesionalni rad kandidatkinje

a) Naučni radovi objavljeni do izbora u zvanje docentice

1. *„Vaninstitucionalni oblici zaštite djece bez roditeljskog staranja sa posebnim osvrtom na praksu J.U. Kantonalnog centra za socijalni rad Sarajevo“*, „Naša škola“, br. 44/08, Sarajevo, 2008, str. 3-14;

2. „Pristupi proučavanju globalnog obrazovanja i mogućnosti implementacije u devetogodišnji obrazovni sistem Bosne i Hercegovine“, Zbornik radova, Pedagoški fakultet, Zenica, 2008, str. 35-52 (koautorstvo);
3. „Zaštita od nasilja u porodici u zakonodavstvu FBiH“, Pregled br. 2, maj-august 2009, Sarajevo, str. 199-216;
4. „Family Violence Legislation in the Federation of Bosnia and Herzegovina“, Survey – Periodical Social Studies/Special English Edition, 2009, pp. 167-184;
5. „Postignuća i budući izazovi u implementaciji globalnih normativnih standarda u sistemu obrazovanja socijalnih radnika na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu – komparativni prikaz“, Sarajevski žurnal za društvena pitanja, vol. 1 br. 1, jesen – zima 2012, FPN Sarajevo, str. 23-38 (u koautorstvu s prof. dr. Sanela Bašić);
6. Prikaz knjige: „Socijalna zaštita u BiH-tranzicija, zakonodavstvo, praksa“, autorica prof. dr. Udžejna Habul, Godišnjak FPN Sarajevo, 2008-2009, str. 571-574;
7. „Pravo djeteta na zaštitu od nasilja u porodici – porodičnopravni aspekti“, Zbornik radova, Naučni skup: „Razvoj porodičnog prava – od nacionalnog do evropskog“, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“, Mostar, 2013, str. 224 – 235;
8. „Najbolji interesi djeteta – obaveza i odgovornost nadležnih institucija“, Zbornik radova, Drugi međunarodni naučni skup Dani porodičnog prava: „Najbolji interesi djeteta u zakonodavstvu i praksi“, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“, Mostar, 2014, str. 223 – 232;
9. „Zaštita porodice s djecom u socijalnom zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine“, Zbornik radova, Treći međunarodni naučni skup Dani porodičnog prava: „Pravna sredstva za smanjenje siromaštva djece“, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“, Mostar, 2015, str. 219 – 232;
10. „Podrška u ostvarivanju poslovne sposobnosti umjesto zamjenskog odlučivanja“, Zbornik radova, Četvrti međunarodni naučni skup Dani porodičnog prava: „Pravna zaštita odraslih osoba“, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“, Mostar, 2016, str. 167 – 188.

b) Naučni radovi objavljeni **nakon izbora u zvanje docentice**

1. „Porodično pravo i socijalna zaštita: međuzavisnost u razvoju i primjeni instituta starateljstva nad punoljetnim osobama“, Pregled: časopis za društvena Pitanja/Periodical for Social

- Issues* br. 1(2019), 2020, str. 45–59 (EBSCO Publishing, INDEX COPERNICUS, ROAD i C.E.E.O.L). Dostupno na: <http://www.pregled.unsa.ba/index.php/pregled/article/view/181>, (u koautorstvu s prof. dr. Džamna Vranić);
2. „*Europska konvencija o usvojenju (revidirana) i Porodični zakon Federacije Bosne i Hercegovine*“, Zbornik radova, Osmi međunarodni naučni skup Dani porodičnog prava: „Porodično pravo u eri globalizacije“, Mostar, god VII, br. 8, 2020, str. 226 – 249 (ISSN: 2303-6052 i OpenAIRE), DOI: 10.5281/zenodo.4399352;
 3. „*Istorijski razvoj instituta starateljstva nad osobama kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu*“, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu, vol. 59, br. 86, 2020, str. 177-192 (HeinOnline, EBSCO, SCIndeks i CEEOL), DOI: 10.5937/zrpfno-22962;
 4. „*Pravo glasa i mogućnost participacije u političkom i javnom životu punoljetnih osoba pod starateljstvom u međunarodnim dokumentima i zakonodavstvu Bosne i Hercegovine*“, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, godina LXVIII, 3/2020, 2020, str. 53 – 79 (SCIndeks, HEIN, EBSCO, DOAJ i DOI Serbia), DOI: 10.5937/AnaliPFB2003057M, (u koautorstvu s prof. dr. Ajla Škrbić);
 5. „*Pravo osoba s invaliditetom na poslovnu sposobnost s posebnim osvrtom na zakonodavstvo i stanje u Bosni i Hercegovini*“, Svi smo: isti drugi i drugačiji, Univerzitet u Sarajevu (Ured za podršku studentima) i Udruženje za američke studije u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2020, str. 93 – 110 (ISBN 978-9926-8468-0-0, OpenAIRE), DOI 10.5281/zenodo.4399261;
 6. „*Tajnost usvojenja i pravo djeteta na saznanje vlastitog porijekla u bosanskohercegovačkom zakonodavstvu*“, *Sarajevo Social Science Review/Sarajevski žurnal za društvena pitanja*, god. IX, br. 1, 2020, str. 109 – 123 (CEEOL i EBSCO);
 7. „*Starateljska zaštita osoba kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost s posebnim osvrtima na njihov status u porodičnim odnosima i kršenje osnovnih ljudskih prava*“, Zbornik radova „Odgovornost u društvenom i pravnom kontekstu“, Pravni fakultet Univerziteta u Nišu, 2021, str. 331 – 348 (COBISS.SR-ID 32844041, ISBN 978-86-7148-275-2, OpenAIRE), DOI: 10.5281/zenodo.5068964;

8. „Vladavina prava i diskriminacija LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini“, Arhiv za pravne i društvene studije¹, 2021 (ISSN (Print): 2637-2177 ISSN (Online): 2637-2193 UDK: 34 COBISS.RS-ID doisrpska.nub.rsROAD, CROSSREF), (u koautorstvu s prof. dr. Ajla Škrbić).

c) Knjige

- „Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi“, Friedrich Ebert Stiftung i Udruženje Fondacija lijeve inicijative, Sarajevo, 2019, str. 1 – 245.
- „The Role of Pre-school Education in the Provision of Equal Opportunities“, Friedrich Ebert Stiftung i Udruženje Fondacija lijeve inicijative, Sarajevo, 2019, str. 1 – 247.

U skladu s odredbama čl. 102. st. 2. ZVO, u daljem dijelu Izvještaja Komisija će, uz kraći komentar i ocjenu, predstaviti sve naprijed pobrojane radove kandidatkinje objavljene nakon izbora u zvanje docenta.

I. Knjige

- „Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi“, Friedrich Ebert Stiftung i Udruženje Fondacija lijeve inicijative, Sarajevo, 2019, str. 1 – 245 (NUBBiH 373.2.014 (497.6), COBISS.BH-ID 27297030, ISBN 978-9958-884-75-7 (FES), ISBN 978-9958-9949-3-7 (FLI), dostupno na: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/sarajevo/15647.pdf>).
- „The Role of Pre-school Education in the Provision of Equal Opportunities“, Friedrich Ebert Stiftung i Udruženje Fondacija lijeve inicijative, Sarajevo, 2019, str. 1 – 247 (NUBBiH 373.2.014(497.6), COBISS.BH-ID 27297798, ISBN 978-9958-884-76-4 (FES), ISBN 978-9958-9949-4-4 (FLI), dostupno na: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/sarajevo/15646.pdf>).

¹ Priložena zvanična potvrda/obavijest o pozitivnoj recenziji s naznakom da će časopis biti štampan do kraja januara 2022. godine.

Tekst obje knjige „Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi“/The Role of Pre-school Education in the Provision of Equal Opportunities, od kojih je jedna objavljena na bosanskom, a druga na engleskom jeziku, je gotovo istovjetnog sadržaja i s približno istim brojem stranica. Sam tekst, pored uvoda i bibliografije, sadrži četiri povezana dijela u čijem središtu je kritička analiza i evaluacija predškolskog odgoja i obrazovanja (dalje: POO) u pružanju jednakih šansi za svu djecu na području Federacije Bosne i Hercegovine (dalje: FBiH).

Prvi dio: „Politike Europske Unije u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja i prava djeteta na predškolski odgoj i obrazovanje u međunarodnim dokumentima ljudskih prava i zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine“ sadrži analizu javnih politika Evropske Unije (dalje: EU) u oblasti POO koja je ukazala na stratešku opredijeljenost razvijanja programa univerzalnog POO, kao i analizu/pregled međunarodnih i domaćih standarda prava djeteta, posebno prava na predškolsko obrazovanje.

U drugom dijelu: „Ključni pokazatelji o predškolskom odgoju i obrazovanju u Federaciji Bosne i Hercegovine kroz statističke pokazatelje“, analiza pristupa djece u FBiH u okviru POO situirana je u širi kontekst demografske tranzicije, čiji su efekti kako na nivou EU tako i FBiH čitljivi u kontinuiranom padu nataliteta. Ovdje autorica izlaže i ključne statističke podatke o obuhvatu djece u FBiH POO koji potvrđuju prisutnu tezu da se u odnosu na prosjek EU i regionalni prosjek po stopi obuhvata djece POO, BiH, odnosno FBiH nalazi na dnu ljestvice. Posebna pažnja u ovom dijelu posvećena je pitanju: Da li se i na koji način implementacijom cjelovitih i specijaliziranih razvojnih programa provode standardi sadržani u Okvirnom zakonu o POO u BiH?

Treći dio: „Rezultati kvalitativnog istraživanja“ sadrži prezentaciju i analizu dobijenih rezultata u okviru dvije ciljane grupe ispitanika: roditelji djece obuhvaćene POO i profesionalci zaposleni u ustanovama POO. S tim u vezi, održano je osam (8) fokus grupa u četiri urbana centra u FBiH. Ključni zaključak ovih istraživanja je da i roditelji i profesionalci ističu i prepoznaju različite koristi od pohađanja ovih programa - i socijalizacijske, i pedagoške, i razvojno kognitivne. Također, kod određenih rizičnih grupa djece, čiji razvoj je ugrožen siromaštvom ili invaliditetom, prepoznat je značaj dimenzije vremena koje dijete provodi u predškolskoj ustanovi, odnosno porodici, njegove kvantitativne (broj sati u ustanovi) i kvalitativne dimenzije (kvaliteta programa) za izjednačavanje djetetove početne pozicije.

U četvrtom dijelu autorica sintetizira ključne spoznaje i nalaze o stanju sistema POO u FBiH, do kojih je došla pregledom međunarodnih i domaćih standarda ljudskih prava, odnosno prava djeteta na POO, analizom javnih politika EU i FBiH u ovoj oblasti te empirijskim istraživanjem.

Na kraju, dr. Miković prezentira sveobuhvatnu listu prijedloga u formi preporuka (trinaest općih, pet posebnih i šest preporuka za Federalni zavod za statistiku) za relevantne aktere zakonodavne i izvršne vlasti koji učestvuju u kreiranju i provođenju POO na različitim nivoima vlasti.

O značaju knjige „*Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi*“ možda najbolje govore riječi jedne od njenih recenzentica koja ističe da knjiga: „sadrži originalno, kvalitetno i vrijedno znanstveno-istraživačko ostvarenje. U naučnom smislu, riječ je o vrijednom doprinosu naučnoj (i društvenoj) spoznaji u oblasti koja uprkos svojoj društvenoj značajnosti i naučnoj relevantnosti do sada nije bila predmetom pažljivije naučne analize. Riječ je o projektu koji izborom teme, osebnim teorijsko-metodološkim pristupom, inovativnim načinom prikupljanja podataka, njihovom vještom i znalačkom kontekstualizacijom u odgovarajuće teorijske i javno-političke okvire predstavlja raritet u znanstvenoj i istraživačkoj praksi“ (Bašić, 2018).

II. Članci u relevantnim publikacijama

1. „*Porodično pravo i socijalna zaštita: međuzavisnost u razvoju i primjeni instituta starateljstva nad punoljetnim osobama*“, *Pregled: časopis za društvena Pitanja/Periodical for Social Issues* 1(2019), 2020, str. 45–59 (EBSCO Publishing, INDEX COPERNICUS, ROAD i C.E.E.O.L). (u koautorstvu s prof. dr. Džamna Vranić).

U radu je, na osnovu uporedne analize odgovarajućeg zakonodavstva, posebno iz oblasti porodičnopravne i starateljske zaštite, kao i odgovarajuće literature iz iste oblasti, predstavljen evolutivni prikaz instituta starateljstva nad punoljetnim osobama u Bosni i Hercegovini (dalje: BiH), kao i međuzavisnost i isprepletenost porodičnopravne i socijalne zaštite u razvoju i primjeni ovog instituta.

Institut starateljstva nad punoljetnim osobama u BiH nije samo porodični odnos nego je i institut porodičnog prava za čiju realizaciju je neophodna podrška socijalne zaštite. Upravo međuzavisnost ovih oblasti vodi ka ostvarivanju zajedničkog cilja koji se manifestira kroz pružanje

odgovarajuće brige i zaštite punoljetnim osobama stavljenim pod starateljstvo. Budući da se socijalna zaštita i starateljstvo međusobno prepliću, ova dva pojma se međusobno i zamjenjuju. Da bi se to izbjeglo, u radu je dato terminološko određenje pojmova: starateljstvo, socijalno staranje i socijalna zaštita.

2. *„Europska konvencija o usvojenju (revidirana) i Porodični zakon Federacije Bosne i Hercegovine“*, Zbornik radova, Osmi međunarodni naučni skup Dani porodičnog prava: „Porodično pravo u eri globalizacije“, Mostar, god VII, br. 8, 2020, str. 226 – 249 (ISSN: 2303-6052 i OpenAIRE), DOI: 10.5281/zenodo.4399352.

Evropska konvencija o usvojenju (2008), koja revidira prethodnu evropsku konvenciju (1967), je međunarodni dokument koji BiH, iako članica Vijeća Evrope, nije ratificirala. Stoga su u ovom radu, uporednopravnom analizom odgovarajućih odredaba o usvojenju u Porodičnom zakonu FBiH i odredaba Evropske konvencije o usvojenju, prezentirane utvrđene razlike i suprotnosti koje upućuju na moguće izmjene pojedinih odredaba Porodičnog zakona FBiH. Ovim bi se, pored unapređenja instituta usvojenja, postigla i veća usklađenost porodičnog zakona s evropskim porodičnim pravom.

3. *„Istorijski razvoj Instituta starateljstva nad osobama kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu“*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu, vol. 59, br. 86, 2020, str. 177-192 (HeinOnline, EBSCO, SCIndeks i CEEOL), DOI: 10.5937/zrpfno-22962.

U radu se daje pregled istorijskog razvoja instituta starateljstva nad punoljetnim osobama. Tokom dugog istorijskog razvoja on je većinom usmjeren ka neophodnoj brizi o šticienicima, dok se svrha njegove primjene, zavisno od istorijskih prilika i vremena donošenja zakonodavstva, različito određivala. Danas, u savremenom pravu, ovaj institut se posebno odnosi na osobe koje nisu sposobne ili nisu u mogućnosti same se brinuti o sebi, svojim pravima, interesima i obavezama.

Sam pravni razvoj ovog instituta, odnosno prvi podaci o starateljstvu vežu se za rimsko pravo, čija zakonska rješenja najvećim dijelom sadrži i austrijski Opšti građanski zakonik (1811), koji je u periodu austrougarske vladavine i u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca bio važeći za pravna područja Hrvatske, Slovenije, Dalmacije i dijela Istre. Na Muslimane se primjenjivalo šerijatsko pravo, a u Srbiji je na snazi bio poseban Zakon o starateljstvu (1872).

Po završetku Drugog svjetskog rata u novoj Jugoslaviji donesen je Osnovni zakon o starateljstvu (1947), koji je kasnije zamijenjen novim Osnovnim zakonom o starateljstvu (1965). Ovaj zakon je u BiH primjenjivan sve do donošenja Porodičnog zakona Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine (1979).

Danas u BiH postoje tri porodična zakona koji normiraju tradicionalnu primjenu instituta starateljstva nad punoljetnim osobama.

4. *„Pravo glasa i mogućnost participacije u političkom i javnom životu punoljetnih osoba pod starateljstvom u međunarodnim dokumentima i zakonodavstvu Bosne i Hercegovine“*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, godina LXVIII, 3/2020, 2020, str. 53 – 79 (SCIndeks, HEIN, EBSCO, DOAJ i DOI Serbia), DOI: 10.5937/AnaliPFB2003057M, (u koautorstvu s prof. dr. Ajla Škrbić).

Biračko pravo, kao jedno od univerzalnih ljudskih prava, u BiH još uvijek nije dostupno svim državljanima. Radi se o punoljetnim osobama pod starateljstvom kojima je oduzeta poslovna sposobnost. Ovakvo stanje, kao posljedica naslijeđene pravne prošlosti, događa se uprkos činjenici da se na taj način krše odredbe Ustava BiH, kao i odredbe brojnih međunarodnih dokumenata, posebno UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, koju je BiH ratifikovala 2010. godine. Navedeno postupanje, odnosno primjena zakonodavstva prema kome se osobama s oduzetom poslovnom sposobnošću automatski, bez individualne procjene i zasebne sudske odluke, oduzima pravo glasa, u suprotnosti je s dosadašnjom praksom Evropskog suda za ljudska prava (presuda u predmetu Alajos Kiss protiv Mađarske, 2010). Također, ono je u suprotnosti i s odredbama čl. 12, st. 2 i čl. 29(a) UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, prema kojima osobe s invaliditetom imaju pravo na poslovnu sposobnost, odnosno pravo i mogućnost da glasaju i budu birane.

5. *„Pravo osoba s invaliditetom na poslovnu sposobnost s posebnim osvrtom na zakonodavstvo i stanje u Bosni i Hercegovini“*, Zbornik radova Svi smo: isti drugi i drugačiji, Univerzitet u Sarajevu (Ured za podršku studentima) i Udruženje za američke studije u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2020, str. 93 – 110 (ISBN 978-9926-8468-0-0, OpenAIRE), DOI 10.5281/zenodo.4399261.

Pravo na poslovnu sposobnost je temeljno ljudsko pravo zasnovano na principu da svaka punoljetna osoba u okviru pravnog sistema bude priznata i da sticanjem poslovne sposobnosti

postane subjekt prava. Stoga, mogućnost oduzimanja ili ograničenja poslovne sposobnosti, većinom osobama s invaliditetom koje imaju intelektualne teškoće ili duševne smetnje, normirana odgovarajućim zakonodavstvom u BiH, predstavlja ne samo kršenje osnovnih ljudskih prava nego i povredu ljudskog dostojanstva ovih osoba. To posebno što je ovakvo zakonsko normiranje u direktnoj suprotnosti s odredbama UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, odnosno s principom jednakosti pred zakonom, sadržanim u čl. 12. ovog međunarodnog ugovora. Kršenje temeljnih ljudskih prava ogleda se i u tome što osobe oduzimanjem poslovne sposobnosti i stavljanjem pod starateljstvo gube pravo na donošenje odluka i preuzimanje odgovornosti, odnosno na mogućnost kontrole nad sopstvenim životom. Umjesto njih sve odluke donosi zamjenski odlučitelj/staratelj, koji svoju moć može zloupotrijebiti i nanijeti im štetu. Ovakvo stanje zahtijeva neodložne izmjene odgovarajućeg bosanskohercegovačkog zakonodavstva, koje je diskriminatorno i neusklađeno s međunarodnim standardima.

6. *„Tajnost usvojenja i pravo djeteta na saznanje vlastitog porijekla u bosanskohercegovačkom zakonodavstvu“*, *Sarajevo Social Science Review/Sarajevski žurnal za društvena pitanja*, god. IX, br. 1, 2020, str. 109 – 123 (CEEOL i EBSCO).

U radu su, nakon uporednopravne analize odredaba o usvojenju u porodičnom zakonodavstvu BiH i odgovarajućim međunarodnim dokumentima, posebno UN Konvenciji o pravima djeteta i Evropskoj konvenciji o usvojenju (revidirana) te uz neophodan kritički pristup, prezentovana aktuelna rješenja o tajnosti usvojenja i (ne)poštovanju prava usvojenog djeteta da zna ko su mu roditelji. Također, kritičkim osvrtom na odredbe čl. 7. UN Konvencije o pravima djeteta autorica je zaključila da ovo pravo djeteta nije u rangu apsolutnih prava te da se u Evropskoj konvenciji o usvojenju ono relativizuje time što se pravo bioloških roditelja na anonimnost nastoji „izmiriti“ s pravom usvojenog djeteta da sazna svoje porijeklo.

7. *„Starateljska zaštita osoba kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost s posebnim osvrtima na njihov status u porodičnim odnosima i kršenje osnovnih ljudskih prava“*, Zbornik radova „Odgovornost u društvenom i pravnom kontekstu“, Pravni fakultet Univerziteta u Nišu, 2021, str. 331 – 348 (COBISS.SR-ID 32844041, ISBN 978-86-7148-275-2, OpenAIRE), DOI: 10.5281/zenodo.5068964.

U radu se, pored određenja pojma i svrhe starateljstva nad osobama kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost, analiziraju odredbe sva tri porodična zakona u BiH vezane za

primjenu starateljske zaštite i status štíćenika u porodičnim odnosima, te povredu njihovih ljudskih prava i ljudskog dostojanstva. Takođe, uvažavajući UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, rad sadrži i odgovarajuće projekcije o neophodnosti izmjena bosanskohercegovačkog zakonodavstva iz oblasti starateljstva. Time bi osobe s invaliditetom umjesto zamjenskog odlučivanja, primjenom principa jednakosti pred zakonom, ostvarile pravo na odlučivanje uz podršku i stekle potrebnu pravnu sigurnost.

8. „*Vladavina prava i diskriminacija LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini*“, Arhiv za pravne i društvene studije², Pravni fakultet Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka, 2021 (ISSN (Print): 2637-2177 ISSN (Online): 2637-2193 UDK: 34 COBISS.RS-ID doisrpska.nub.rsROAD, CROSSREF), (u koautorstvu s prof. dr. Ajlom Škrbić).

Rad daje doprinos definisanju načela vladavine prava, čije značenje je još uvijek sporno i neusaglašeno, iako je u središtu ne samo procesa proširenja EU nego i moderne demokratije uopšte. Autorice istražuju stanje vladavine prava u BiH kroz istraživanje da li i u kojem omjeru u ovoj državi postoji diskriminacija prema LGBTI osobama. Sagledavanjem trenutnih izazova i perspektive zaštite ljudskih prava ovih osoba u budućnosti, u radu se identifikuju ozbiljni nedostaci u zaštiti LGBTI osoba od diskriminacije. Stoga autorice ukazuju na mjere koje je potrebno poduzeti kako bi se vladavina prava u BiH unaprijedila i kako bi BiH postala dio modernog zapadnoevropskog pravnog okruženja i članica EU.

III. Naučno istraživački projekti

Kandidatkinja je, od izbora u zvanje docentice, učestvovala u više međunarodnih i domaćih projekata, kao samostalna istraživačica ili kao autorica izdatih publikacija i/ili članica projektnog tima, od kojih izdvajamo:

1. „*Smjernice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja na fakultetima*“, članica istraživačkog tima i koautorica pisanog teksta: „*Smjernice za prevenciju seksualnog i*

² Priložena zvanična potvrda/obavijest izdavača o pozitivnoj recenziji s naznakom da će časopis biti štampan do kraja januara 2022. godine.

rodno zasnovanog uznemiravanja“, 2017-2018, Atlanska inicijativa uz podršku Ambasade SR Njemačke u BiH;

2. „Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi svoj djeci u Federaciji Bosne i Hercegovine“, samostalni projekat, oktobar 2017. godine – septembar 2019. godine, Friedrich Ebert Stiftung;
3. „Jačanje kadrovskih kapaciteta socijalnih usluga u oblasti dječije zaštite u Bosni i Hercegovini“, članica Upravnog odbora, projekat je u realizaciji od novembra 2020. godine, UNICEF.

IV. Učešće na domaćim, međunarodnim, stručnim i naučnim skupovima i konferencijama

Kandidatkinja je, od izbora u zvanje docentice, izlaganjem učestvovala u radu više naučnih i stručnih skupova međunarodnog i domaćeg karaktera, od kojih su najznačajniji sljedeći:

- *Međunarodna naučna konferencija „Pravo i multidisciplinarnost“*, organizator: Pravni fakultet Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, Niš, 12. i 13. april 2019. godine (**izlaganje:** „Historijski razvoj instituta starateljstva nad osobama kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu“);
- *Međunarodni naučni skup „Nauka i stvarnost“*, organizator: Filozofski fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu, Pale, 18.05.2019. godine (**izlaganje:** „Vladavina prava i diskriminacija manjina u Bosni i Hercegovini: trenutno stanje, izazovi i perspektive“) (koautorstvo);
- *Međunarodna naučna konferencija „Diversity and Democratic Governance: Legacies of the Past, Present Challenges, and Future Directions?“*, organizator: IPSA, Sarajevo, 12-15 jun 2019. godine (**izlaganje:** „The Right to Vote and Participate in Political and Public Life of Adult Persons under Guardianship in the International Human Rights Treaties and Legislation of Bosnia and Herzegovina“);
- *Međunarodni naučni skup „Svi smo isti: drugi i drugačiji“*, organizator: Univerzitet u Sarajevu i Udruženje za američke studije u Bosni i Hercegovini/Sarajevo (Kampus UnSa), 03.12.2019. godine (**izlaganje:** „Pravo osoba s invaliditetom na poslovnu sposobnost“);
- *Međunarodna naučna konferencija „Odgovornost u društvenom i pravnom kontekstu“*, organizator: Pravni fakultet Univerziteta u Nišu, Niš, 18.09.2020. godine, (**izlaganje:**

- „Starateljska zaštita osoba kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost s posebnim osvrtima na njihov status u porodičnim odnosima i kršenje osnovnih ljudskih prava“);
- *Međunarodni naučni skup „Porodično pravo u eri globalizacije“*, organizatori: Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Njemačka fondacija za međunarodnu pravnu saradnju/IRZ i Centar za društvena istraživanja Međunarodnog Univerziteta Burch u Sarajevu, Mostar, 12.11.2020. godine (**izlaganje:** „Europska konvencija o usvojenju (revidirana) i Porodični zakon Federacije Bosne i Hercegovine“);
 - *Međunarodna naučna konferencija “Društvena kriza i socijalni rad”*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 16.03.2021. godine, (**izlaganje:** „Ljudska prava i ljudsko dostojanstvo u bosanskohercegovačkom porodičnom zakonodavstvu u određenju svrhe starateljstva nad punoljetnim osobama“);
 - *Panel diskusija „Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi“*, Sarajevo (Historijski muzej), 03.09.2019. godine, Friedrich Ebert Stiftung i Fondacija lijeve inicijative, izlagačica;
 - *Panel diskusija „Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi“*, Mostar (Centar za kulturu), 05.11.2019. godine, Friedrich Ebert Stiftung i Fondacija lijeve inicijative /Sarajevo (Historijski muzej), izlagačica;
 - *Panel diskusija „Uloga predškolskog odgoja i obrazovanja u pružanju jednakih životnih šansi“*, Tuzla (Atelje Ismeta Mujezinovića), 05.12.2019. godine, Friedrich Ebert Stiftung i Fondacija lijeve inicijative /Sarajevo (Historijski muzej), izlagačica.

V. Nastavno pedagoški rad kandidatkinje

Potrebno nastavno pedagoško iskustvo kandidatkinja dr. Borjana Miković sticala je kroz gotovo decenijski angažman, prvo u svojstvu asistentice, a potom više asistentice.

U zvanje docentice na Odsjeku za socijalni rad Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu izabrana je u novembru 2017. godine (potvrda br. 01-3-1697-1/21 od 13.12.2021. godine) na naučnu oblast Pravne nauke. Trenutno na prvom ciklusu studija kandidatkinja predaje *Porodično pravo I* u petom semestru studija i *Porodično pravo II* u šestom semestru studija, *Osnove upravnog prava* u trećem semestru i *Socijalno pravna zaštita* (pola predmeta), takođe u trećem semestru. Na drugom ciklusu studija predaje predmet *Odabrani instituti porodičnog prava*.

U dosadašnjem radu kandidatkinja je pokazala visok stepen profesionalnosti i akademskog ponašanja, kako u odnosu prema studenticama/studentima (tokom nastavnog procesa, konsultacija za izradu seminarskih radova, master teza, obezbjeđenja odgovarajuće literature itd), tako i u odnosu prema radnim kolegicama/kolegama. U prilog ovome, pored ostalog, govore ocjene studenata iz evaluacije nastavnika/saradnika na prvom i drugom ciklusu studija.

Na drugom ciklusu studija (stručni stepen magistra) doc. dr. Borjana Miković je bila mentorica sljedećim kandidatkinjama:

1. Tabaković Almira (rad odbranjen 09.07.2019);
2. Nalo Jasmina (rad odbranjen 18.02.2020. godine);
3. Ligata Elmedina (rad odbranjen 23.06.2021. godine);
4. Hadžić-Glušac Amila (rad odbranjen 04.10.2021. godine);
5. Pašić Medina (rad odbranjen 29.10.2021. godine);
6. Hamidović Taida (rad odbranjen 29.10.2021. godine).

(Potvrda br. 02-9-92-61/21 od 14.12.2021. godine).

Zaključna ocjena i prijedlog komisije

Na konkurs za izbor nastavnika u zvanje vanrednog profesora na naučnu oblast „Pravne nauke“, objavljen dana 06.12.2021. godine u dnevnim novinama „Dnevni avaz“, na web stranicama Fakulteta političkih nauka i Univerziteta u Sarajevu, prijavila se jedna kandidatkinja: **dr. Borjana Miković**, docentica na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu.

1. Na osnovu prezentiranih činjenica i ocjena sadržanih u ovom Izvještaju, Komisija jednoglasno cijeni da dr. Borjana Miković posjeduje stručne, naučno-istraživačke i pedagoške karakteristike, odnosno da ispunjava sve tražene uvjete za izbor u akademsko zvanje vanredne profesorice na naučnu oblast „Pravne nauke“, budući da je:

- provela više od četiri godine izbornog perioda u zvanju docentice, odnosno više od tri godine u nastavi u svojstvu nastavnika na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, izvodeći nastavu, konsultacije i ispite na predmetima iz pravne oblasti na prvom i drugom ciklusu studija;

- kao autorica, od izbora u zvanje docentice, objavila dvije knjige i propisan broj radova (8), kao uslov za tzv. prijevremeni izbor, te jednu koautorsku publikaciju;
- uspješno realizirala šest mentorstava na drugom ciklusu studija;
- samostalno realizirala jedan projekat i kao članica tima učestvovala u više međunarodnih naučno-istraživačkih projekata;
- bila učesnica na više međunarodnih i domaćih skupova sa izlaganjima/referatima.

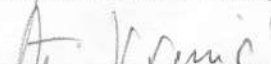
2. Na osnovu utvrđenog, Komisija konstatuje da kandidatkinja **dr. Borjana Miković ispunjava sve uslove za (prijevremeni) izbor u nastavno-naučno zvanje vanredne profesorice** propisane odredbama čl. 96. st. 1. tač. e) i čl. 115. st. 4. ZVO i čl. 194. st. 1. tač. e) Statuta Univerziteta u Sarajevu te odredbama čl. 115. st. 4. ZVO i čl. 193. st. 4. Statuta Univerziteta u Sarajevu. U skladu s navedenim, Komisija sa zadovoljstvom **p r e d l a ž e** Vijeću Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu da **dr. Borjanu Miković izabere u naučno-nastavno zvanje vanrednog profesora na naučnu oblast „Pravne nauke“.**

Komisija:

1. Prof. dr. Suzana Bubić, profesorica emerita, predsjednica

2. Prof. dr. Džamna Vranić, članica

3. Prof. dr. Sanela Bašić, članica

